

การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: กรณีศึกษาจากงานวิจัย Storytelling in Communication Arts: A Case Study from Research

ธนัท ถิ่นวัฒนากุล^{1*}, สุขิทธา วิริยะไกรกุล² และ ณฐ์ สบายสุข³

Thanat Thinwattanakoon^{1*}, Sukhittha Viriyakraikul² and Natha Sabuisuk³

*Corresponding author, e-mail: thannat.thi@rru.ac.th

Received: March 12th, 2022; Revised: June 23th, 2022; Accepted: June 27th, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: กรณีศึกษาจากงานวิจัย ทำการศึกษาเพื่อรวบรวมรายชื่องานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและศึกษาประเด็นหลักจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ โดยกรณีศึกษาจากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในสาขานิเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ที่จัดทำในช่วงปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2563 วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ที่เป็นงานวิจัยทางนิเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยครั้งนี้จะรวมทั้งงานวิจัยของนักวิชาการ คณาจารย์และวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของไทย โดยการศึกษาจากบทคัดย่อ วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย โดยการเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลของเอกสารงานวิจัยที่มีการจัดพิมพ์และเผยแพร่ผลงานแก่สาธารณะเท่านั้น แล้วจึงนำเสนอข้อมูลโดยการรวบรวมรายชื่อแล้วเรียงลำดับตามปีที่จัดทำ และประเภทของการสื่อสาร เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการวิจัย เพื่อหาประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องของงานวิจัยเหล่านั้น

ผลการศึกษา พบว่า 1) งานวิจัยที่ใช้คำว่า เรื่องเล่า หรือ การเล่าเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ จำนวน 13 เรื่อง แบ่งตามประเภทของการสื่อสาร ดังนี้ การเล่าเรื่องในสื่อดิจิทัล การเล่าเรื่องในสื่อโทรทัศน์ การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์ และ การเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย และ 2) การศึกษาประเด็นหลักของการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์จากงานวิจัย พบว่า การศึกษาเรื่องเล่าเรื่องใช้แนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบของการเล่าเรื่องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นหลัก ตามองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์พิเศษ ภายใต้องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงพื้นที่ของนิเทศศาสตร์เท่านั้น และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเล่าเรื่องยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในศาสตร์อื่น ๆ ได้ด้วย ทำให้มองเห็นการต่อยอดองค์ความรู้และการผสมผสานศาสตร์ของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

คำสำคัญ: การเล่าเรื่อง องค์ประกอบของการเล่าเรื่อง การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์

¹⁻³ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Lecturer in Communication Arts Program, Faculty of Management Science, Rajabhat Rajanagarindra University

Abstract

The objectives of this research were to compile a list of communication research on storytelling and to study their main issues based on researches and theses in communication and related fields conducted during 2015-2020. (B.E. 2558-2563) The method of conducting research is the study of documentary research in the field of communication arts and related fields. This research will include the research of academics and thesis at Thai master's and doctoral level by studying from Abstract research method and research results by collecting data from a database of research papers that are published to the public only and then present the information by the list is compiled and sorted by year. and the type of communication in order to analyze the content of the research results to find out the main points of the study of the narrative of those research studies.

The results of the study found that 1) research using the word story or storytelling related to the narrative in communication arts total 13 stories, divided by type of communication as follows: Storytelling in digital media Storytelling in television Storytelling in cinema and Storytelling in contemporary medias and 2) The study of the main issues of narrative in communication sciences from the research found that the study of storytelling uses the concept of narrative and narrative elements used in data analysis. According to the elements of narrative such as plot, theme, conflict, characters, dialogue, scene, point of view, and special symbols under the body of knowledge related to communication and is not limited to just the area of communication arts and that knowledge related to the concept of storytelling can also be applied in the study and development of knowledge related to communication arts in other sciences as well of continuous learning in the future.

Keywords: Storytelling, Narrative elements, Narrative in Communication Arts

บทนำ

การศึกษา เรื่อง การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: ศึกษาจากงานวิจัย ทำการศึกษาเพื่อรวบรวมรายชื่องานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องและศึกษาประเด็นหลักจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ โดยกรณีศึกษาจากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ในสาขานิเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ที่จัดทำในช่วงปี พ.ศ. 2558 – พ.ศ. 2563 วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาจากเอกสาร (documentary research) ที่เป็นงานวิจัยทางนิเทศศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยครั้งนี้จะรวมทั้งงานวิจัยของนักวิชาการ คณาจารย์และวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกของไทย โดย การศึกษาจากบทความ วิธิดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลของเอกสารงานวิจัยที่มีการจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณะเท่านั้น แล้วจึงนำเสนอข้อมูลโดยการ รวบรวมรายชื่อแล้วเรียงลำดับตามปี ที่จัดทำและประเภทของการ

สื่อสารเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการวิจัย เพื่อหาประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องของงานวิจัยเหล่านั้น

ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative method) เป็นวิธีการสร้างข้อสรุปของการศึกษาจากข้อมูลจำนวนหนึ่ง ผู้วิจัยหรือผู้วิเคราะห์ข้อมูลจึงนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ โดยทั่วไปแล้วการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) จะใช้วิธีการจำแนกเพื่อจัดระบบข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการตีความจากปัญหามานการวิจัย และค้นหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อจำแนก และค้นหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือทางสถิติเพื่อทำการเก็บรวบรวมหมวดหมู่ของข้อมูล ดังนั้น การวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นบทบาทของตัวผู้วิจัยในการลงพื้นที่ด้วยตนเองจากทั้งการศึกษาและการสังเกตแบบละเอียดในทุก ๆ ด้านแบบเจาะลึก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาทำการตีความด้วยทักษะของการวิเคราะห์เชิงเหตุและผล ด้วยการนำปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาหามาตีแผ่หรือต้องการแนวทางการแก้ไขมาสร้างรูปแบบแนวทางให้กับสังคม ได้รับรู้และนำไปใช้ด้วยรูปแบบของการใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เข้าถึงมิติด้านต่างๆของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิต ประเพณี และแสดงผลที่ได้จากการวิจัยด้วยตรรกะทางทฤษฎีที่เหมาะสมและชี้วัดได้ถึงเหตุและผลที่ทำให้เกิดปัญหาหรือปรากฏการณ์ทางสังคมนั้นขึ้นมาได้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อรวบรวมรายชื่องานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องแบ่งตามรูปแบบการสื่อสาร
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเด็นหลักจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: กรณีศึกษาจากงานวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการวิจัยเอกสารซึ่งเป็นการวิจัยประเภทหนึ่งในการวิจัยเชิงบรรยายที่มุ่งค้นหาข้อเท็จจริง หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ปรากฏในปัจจุบันว่าสภาพความเป็นจริงอย่างไร และผลการวิจัยที่ได้จะต้องสามารถตอบคำถามว่าสภาพการณ์ในปัจจุบันเป็นเช่นไร เมื่อพิจารณาวิธีการศึกษาข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการสืบค้นข้อมูลเอกสาร การวิจัยเอกสารครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาปัญหาอย่างกว้าง ๆ เพื่อสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ประสงค์เพื่อรวบรวมรายชื่องานวิจัยและประเด็นหลักจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ และนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ทางนิเทศศาสตร์ รวมถึงเป็นข้อมูลพื้นฐานส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรนิเทศศาสตร์ต่อไป

การศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารมีข้อที่ควรพิจารณาซึ่งนักวิจัยควรกำหนดเป็นแนวทางในการวิจัยก็คือ เอกสารส่วนใหญ่ซึ่งอาจจะเขียนขึ้นโดยบุคคลหรือคณะบุคคล ย่อมต้องมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเฉพาะสำหรับเอกสารชิ้นนั้น ตัวอย่างเช่น นวนิยาย ผู้เขียนก็ต้องแต่งขึ้นตามจินตนาการเพื่อนำเสนอสารบางอย่าง โดยมีจุดเน้นเพื่อสร้างความบันเทิงหรือให้ข้อคิด ดังนั้น การนำนวนิยายมาวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์สภาพสังคม ประวัติศาสตร์ ค่านิยมหรือความเชื่อบางอย่างในนวนิยาย เป็นการวิเคราะห์ทางอ้อม เพราะในนวนิยายอาจจะมีได้กล่าวถึงประเด็นเหล่านั้นอย่างชัดเจนนัก วัตถุประสงค์ของเอกสารที่นำมาศึกษากับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจึงอาจจะไม่สอดคล้องกัน ดังที่ Mogalakwen (2006 : 222) ได้อธิบายในประเด็นนี้สรุปได้ว่า เอกสารแต่ละฉบับนั้นเขียนขึ้น

โดยมีเป้าหมายหรืออยู่บนสมมติฐานที่ต่างกันไป นอกจากนี้ ยังนำเสนอในวิธีและรูปแบบที่ต่างกันไปอีกด้วยการนำข้อมูลจากเอกสารต่างๆ มาวิเคราะห์ นักวิจัยจึงต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อเป้าหมายที่แท้จริงของเอกสาร รวมถึงผู้ที่เป็นผู้ใช้ข้อมูลจากเอกสารนั้นอย่างแท้จริงด้วย

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดข้อมูลและแหล่งข้อมูลจากผลงานวิจัยที่มีการเผยแพร่เชิงประจักษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลที่มีความสนใจในการศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลผลงานวิจัยที่มีการดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2563 จากฐานข้อมูลของศูนย์วิจัยการวิจัย สำนักการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้วยตนเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงเอกสารซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญจากการศึกษาและค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ ตลอดจนผลงานวิจัยประเภทต่างๆ รวมทั้ง ข้อมูลจากการค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

1. การทบทวนงานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทั้งเอกสารทางวิชาการประเภทต่างๆ ภายในประเทศและเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ จากต่างประเทศ รวมทั้งข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ทางนิเทศศาสตร์

2. การเก็บรวบรวมงานวิจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ จากฐานข้อมูลของฐานข้อมูลของศูนย์วิจัยการวิจัย สำนักการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์สำคัญของการเลือกเอกสารดังนี้

2.1 ความจริง (authenticity) หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องคัดเลือกเอกสารที่เป็นเอกสารที่แท้จริง (origin) ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การพิจารณาว่าเอกสารนั้นเป็นเอกสารที่ให้ข้อมูลแท้จริงหรือไม่ จะเกิดขึ้นจากการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนหรือหน่วยงานที่เขียนเอกสารว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร รวมถึงข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารนั้น สอดคล้องกับข้อมูลในบริบทอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาที่มีการเขียนเอกสารนั้นอย่างไร

2.2 ความถูกต้องน่าเชื่อถือ (credibility) หมายถึง ผู้วิจัยจะต้องคัดเลือกเอกสารด้วยการพิจารณาว่า เอกสารนั้นจะต้องไม่มีข้อมูลที่ผิดพลาด บิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือเอกสารจำพวกหนังสือพิมพ์หรือบทวิจารณ์ต่างๆ เพราะเป็นการเขียนข้อเท็จจริงที่ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองประกอบเข้าไปด้วย ข้อคิดเห็นเหล่านี้ หากผู้วิจัยมิได้สนใจศึกษา อาจจะทำให้มีอิทธิพลที่ทำให้ข้อมูลโดยภาพรวมเกิดการบิดเบือนไป

2.3 การเป็นตัวแทน (representativeness) ในการคัดเลือกเอกสาร ผู้วิจัยจำเป็นต้องพิจารณาด้วยว่าเอกสารดังกล่าวมีความเป็นตัวแทนหรือไม่ ในที่นี้การเป็นตัวแทนแบ่งเป็น 2 ระดับ ระดับแรก คือ การที่เอกสารนั้นสามารถใช้แทนหรือเป็นแบบฉบับที่แทนเอกสารประเภทเดียวกันได้หรือไม่ และระดับที่สอง คือ ข้อมูลในเอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์นั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่เป็นตัวแทนของประชากรได้ ตัวอย่างเช่น รายงานการวิจัยที่ได้มี

การสุ่มตามวิธีวิทยาการวิจัยและใช้สถิติวิเคราะห์ที่ถูกต้อง ย่อมถือว่าข้อมูลหรือผลที่เสนอในงานวิจัยนั้นเป็นตัวแทนข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ต่อไป

2.4 ความหมาย (meaning) การใช้เกณฑ์ความหมาย หมายถึง การคัดเลือกเอกสารที่มีความชัดเจนและสามารถที่จะเข้าใจได้ง่าย ผู้วิจัยจะต้องตรวจสอบเอกสารในเบื้องต้น ด้วยการพิจารณาข้อมูลคร่าวๆ ว่า เอกสารที่นำมาพิจารณานั้น มีข้อมูลใดที่เป็นนัยสำคัญหรือจะสร้างความหมายให้กับการวิจัยหรือไม่ การตีความเอกสารบางประเภท จึงสามารถที่จะตีความทั้งในระดับที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งก็คือการสรุปสาระสำคัญที่ปรากฏอีก ระดับหนึ่ง เป็นการตีความข้อมูลที่เป็นนัยที่ซ่อนแฝงอยู่ การตีความนัยค่อนข้างจะทำได้ยาก เพราะอาจจะต้องอาศัยประสบการณ์ของผู้ตีความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยมาเรียบเรียงให้เป็นระบบ โดยทำการแบ่งแยกประเภท และค้นหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การนำข้อมูลที่ได้มากำหนดหัวข้อที่จะดำเนินการวิเคราะห์ ประกอบด้วย ดังนี้

1. การวางแผนโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ จัดแบ่งเป็นประเภท (categories) ตามลักษณะของสื่อ
2. การคำนึงถึงบริบท (context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นการศึกษาจากผลงานวิจัยที่มีการเผยแพร่เชิงประจักษ์แก่สาธารณชน
3. การวิเคราะห์เนื้อหาจะทำตามเนื้อหาที่ปรากฏ (manifest content) จากผลงานวิจัยมากกว่า กระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (latent content) โดยจะไม่ตีความคำหรือข้อความเหล่านั้น เพื่อที่การตีความจะทำเฉพาะตอนที่สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเท่านั้น

และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการอธิบายข้อค้นพบที่ได้ตามแนวทางของการค้นหาความรู้ที่เป็นความจริง จากผลงานวิจัย ในประเด็นที่ค้นหาคำตอบข้อมูลที่ได้จึงจะเป็นเนื้อหา (content) ที่นำมาเรียบเรียงเป็นร้อยแก้ว แล้วนำมาเขียนในลักษณะของเรียงความเพื่อยืนยันความจริง (reality) ที่ปรากฏ และนักวิจัยค้นพบตามอัตวิสัย (subjectivity) แล้วอธิบายเป็นความรู้ (knowledge) ที่ปรากฏจากการตีความของนักวิจัย (โยธิน แสงวดี, 2558)

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2563 จากฐานข้อมูลของศูนย์วิจัยการวิจัย สำนักการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และเป็นผลงานวิจัยที่มีการเผยแพร่เชิงประจักษ์แก่สาธารณชน ผลการวิจัยพบว่า

1. รายชื่องานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องแบ่งตามรูปแบบการสื่อสาร

ผลการวิจัยพบว่า รายชื่องานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง แบ่งตามประเภทของการสื่อสาร ในช่วงปี พ.ศ. 2558 – 2563 มีงานวิจัยที่ใช้คำว่า เรื่องเล่า หรือ การเล่าเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ จำนวน 13 เรื่อง แบ่งตามประเภทของการสื่อสาร ได้แก่ การเล่าเรื่องในสื่อดิจิทัล การเล่าเรื่องในสื่อโทรทัศน์ การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์ และการเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่อง

ประเภทของสื่อ	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่อง	
การเล่าเรื่องในสื่อดิจิทัล	ชื่อเรื่อง :	การถ่ายทอดเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์แบบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยระหว่างเมืองเพชรบุรีและราชสำนักสยามด้วยสื่อดิจิทัล
	ผู้แต่ง :	นลินธันฐ์ ดีสวัสดิ์
	ผู้แต่งร่วม :	สิปปนันท์ นวลละออง
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	ปีที่เผยแพร่ :	2560
	ชื่อเรื่อง :	การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN
	ผู้แต่ง :	ภทรี ภทโรโสสกุล
	ผู้แต่งร่วม :	-
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2561
การเล่าเรื่องในสื่อโทรทัศน์	ชื่อเรื่อง :	การศึกษาเปรียบเทียบการเล่าเรื่องและสื่อความหมายในมิวสิควิดีโอเพลงลูกทุ่งยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย
	ผู้แต่ง :	ภูมิสิทธิ์ กฤตพิพัฒน์โชติ
	ผู้แต่งร่วม :	ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2558
	ชื่อเรื่อง :	การเล่าเรื่องวิถีวัฒนธรรมญี่ปุ่นในละครซีรีส์ เรื่อง อามะจังสาวน้อยแห่งท้องทะเล
	ผู้แต่ง :	ณัฐพล หล้ามณี
	ผู้แต่งร่วม :	ลักขณา คล้ายแก้ว
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2561
การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์	ชื่อเรื่อง :	โครงสร้างการเล่าเรื่องสื่อการแสดงพื้นบ้านและการถอดรหัสของผู้รับสารในภาพยนตร์ไทย
	ผู้แต่ง :	สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์
	ผู้แต่งร่วม :	-
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยบูรพา
	ปีที่เผยแพร่ :	2558

ตารางที่ 1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่อง (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่อง	
การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์	ชื่อเรื่อง :	การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแส
	ผู้แต่ง :	พรนิมิตร อีราช
	ผู้แต่งร่วม :	ภัสวดี นิติเกษตรสุนทร
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
	ปีที่เผยแพร่ :	2558
	ชื่อเรื่อง :	การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ที่กำกับโดยนพพล อารังรัตนฤทธิ์
	ผู้แต่ง :	ภัทรทิศา บุษณะ
	ผู้แต่งร่วม :	กฤษฎา เกิดดี
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2561
	ชื่อเรื่อง :	การวิเคราะห์การเล่าเรื่องและการใช้ภาษาภาพยนตร์ของพิงลำพระเพลิง
	ผู้แต่ง :	รัฐวุฒิ มะลิซ้อน
การเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย	ผู้แต่งร่วม :	ฉลองรัฐ เอมมาลย์ชลมารค
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2562
	ชื่อเรื่อง :	โครงการเรื่องเล่าจากบทพระราชนิพนธ์พระมหากษัตริย์ : พลวัตของวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติในสื่อร่วมสมัย
	ผู้แต่ง :	รัชนิกร รัชตกรตระกูล
	ผู้แต่งร่วม :	-
	หน่วยงาน :	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	ปีที่เผยแพร่ :	2560
	ชื่อเรื่อง :	การศึกษาเรื่องเล่าภูเขาศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่นอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
	ผู้แต่ง :	พยุพ ศรีจันทร์วงษ์
	ผู้แต่งร่วม :	มิตติดา ปางชาติ, อนุวัต ศรีจินทา, อริญชัย หามณี, มนตรี ผ่านสุข
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
	ปีที่เผยแพร่ :	2561

ตารางที่ 1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่อง (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเล่าเรื่อง	
การเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย	ชื่อเรื่อง :	การเล่าเรื่อง ความหมาย และแก่นจินตนาการด้านเพศวิถีชายรักชายผ่านวรรณกรรมออนไลน์
	ผู้แต่ง :	กรวิชญ์ ไทยฉาย
	ผู้แต่งร่วม :	ลักขณา คล้ายแก้ว
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2562
	ชื่อเรื่อง :	องค์ประกอบในการเล่าเรื่องผ่านแสงและเงา
	ผู้แต่ง :	รัชชนม์ วรพิพัฒน์
	ผู้แต่งร่วม :	ไพจิตร อิงศิริวัฒน์
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2562
	ชื่อเรื่อง :	ทฤษฎีไม่เชิงเส้นสำหรับการสำรวจการเล่าเรื่อง
	ผู้แต่ง :	อรญา จันทรเกตุ
	ผู้แต่งร่วม :	ไพจิตร อิงศิริวัฒน์
	หน่วยงาน :	มหาวิทยาลัยรังสิต
	ปีที่เผยแพร่ :	2562

2. ประเด็นหลักจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์

ผลการศึกษา พบว่าประเด็นหลักจากงานวิจัยเกี่ยวกับการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ เป็นการนำแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่องมาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เนื้อหาของการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การเล่าเรื่องในสื่อดิจิทัล การเล่าเรื่องในสื่อโทรทัศน์ การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์ และการเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย โดยการนำองค์ประกอบการเล่าเรื่องมาใช้ในการสื่อสารเรื่องเล่าต่าง ๆ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์พิเศษ และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเนื้อหาของเรื่องที่ต้องการนำเสนอผ่านสื่อแต่ละประเภท และการศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงพื้นที่การเรียนรู้ของนิเทศศาสตร์เท่านั้น แต่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเล่าเรื่องยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในศาสตร์อื่น ๆ ได้ด้วย ทำให้มองเห็นการต่อยอดองค์ความรู้และการผสมผสานศาสตร์ของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การศึกษา เรื่อง “การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: กรณีศึกษาจากงานวิจัย” ครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ กรณีศึกษาจากงานวิจัย ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2563 จำนวน 13 เรื่อง จำนวนผลงานที่มีความแตกต่างจากในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2557 ที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยจำนวน 32 เรื่อง จากงานวิจัย เรื่อง “การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: ศึกษาจากงานวิจัย” (อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์, 2558 : 42) ทำให้มองเห็นมิติของการศึกษาแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการเรียนรู้ของสังคมที่มีความสนใจในมิติอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ปัจจุบันขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนิเทศศาสตร์และการสื่อสารเข้ามา

แทนที่ แต่ในอนาคตของการศึกษาอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องมากขึ้นจากการที่มีผู้ที่สนใจนำเทคนิคการเล่าเรื่องมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: กรณีศึกษาจากงานวิจัย ผู้วิจัยสามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. รายชื่องานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องแบ่งตามประเภทของการสื่อสาร

ผู้วิจัยพบว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลรายชื่องานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง จำนวนทั้งสิ้น 13 เรื่อง และสามารถแบ่งตามประเภทของการสื่อสารออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ การเล่าเรื่องในสื่อดิจิทัล จำนวน 2 เรื่อง การเล่าเรื่องในสื่อโทรทัศน์ จำนวน 2 เรื่อง การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์ จำนวน 4 เรื่อง และการเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

1.1 การเล่าเรื่องในสื่อดิจิทัล จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1.1.1 การถ่ายทอดเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์แบบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยระหว่างเมืองเพชรบุรีและราชสำนักสยามด้วยสื่อดิจิทัล (นลินณัฐ ตีสวัสดิ์ และคณะ, 2560 : 1)

1.1.2 การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (digital storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN (ภัทรี ภัทรโสภสกุล, 2561 : 1)

1.2 การเล่าเรื่องในสื่อโทรทัศน์ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่

1.2.1 การศึกษาเปรียบเทียบการเล่าเรื่องและสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง (ภูมิสิษฐ์ กฤตพิพัฒน์โชติ และคณะ, 2558 : 1)

1.2.2 การเล่าเรื่องวิถีวัฒนธรรมญี่ปุ่นในละครซีรีส์ เรื่อง อามะจัง สาวน้อยแห่งท้องทะเล (ณัฐพล หล้ามณี และคณะ, 2561 : 1)

1.3 การเล่าเรื่องในสื่อภาพยนตร์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1.3.1 โครงสร้างการเล่าเรื่องสื่อการแสดงพื้นบ้านและการถอดรหัสของผู้รับสาร (สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์, 2558 : 1)

1.3.2 การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแส (พรนิมิต ธีราช และคณะ, 2558 : 1)

1.3.3 การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ที่กำกับโดย นวพล อารังรัตนฤทธิ์ (ภัทรทิวา บุษชะ และคณะ, 2561 : 1)

1.3.4 การวิเคราะห์การเล่าเรื่องและการใช้ภาษาภาพยนตร์ ของ พิง ลำพระเพลิง (รัฐภูมิ มะลิซ้อน และคณะ, 2562 : 1)

1.4 การเล่าเรื่องในสื่อร่วมสมัย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

1.4.1 โครงการเรื่องเล่าจากบทพระราชนิพนธ์พระมหาชนก: พลวัตของวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติในสื่อร่วมสมัย (รัชนิกร รัชตรัตระกุล, 2560 : 1)

1.4.2 การศึกษาเรื่องเล่าภูเขาศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่นอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (พยุ่งพร ศรีจันทร์ และคณะ, 2561 : 1)

1.4.3 การเล่าเรื่อง ความหมาย และแก่นจินตนาการด้านเพศวิถีชายรักชายผ่านวรรณกรรมออนไลน์ (กรวิญญ์ ไทยฉาย และคณะ, 2562 : 1)

1.4.4 องค์ประกอบในการเล่าเรื่องผ่านแสงและเงา (ฐัชชนม์ วรพิพัฒน์ และคณะ, 2562 : 1)

1.4.5 ทฤษฎีไม่เชิงเส้นสำหรับการสำรวจการเล่าเรื่อง (อรญา จันทร์เกตุ และคณะ, 2562 : 1)

2. ประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษางานวิจัยด้านนิเทศศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยค้นพบว่า ประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผลงานของผู้วิจัยแต่ละเรื่องนำเสนอวิธีการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการสื่อสารจากสื่อแต่ละประเภทเป็นหลัก ซึ่งสาระสำคัญขององค์ประกอบการเล่าเรื่องนั้น ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์พิเศษ โดยการนำองค์ประกอบ การเล่าเรื่องมาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากการเล่าเรื่องของสื่อประเภทต่าง ๆ (ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์, 2543 : 42) รายละเอียดดังนี้

2.1 โครงเรื่อง (plot) หมายถึง การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุมีผลและมีจุดหมายปลายทาง กล่าวคือ มีช่วงต้น ช่วงกลาง และตอนจบของเรื่อง การวางโครงเรื่องคือการวางแผนหรือกำหนดเส้นทางของตัวละครภายในเรื่องที่จะมีทั้ง ปัญหา อุปสรรค การกระทำ ทางเลือก และบทสรุปของตัวละครแต่ละตัวว่าจะเป็นอย่างไร

2.2 แก่นเรื่อง (theme) หรือแก่นความคิด (core idea) เป็นแนวคิดหลักของเรื่องที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเล่าเรื่องเมื่อต้องวิเคราะห์ใจความสำคัญของเรื่องเพื่อให้ทราบว่าผู้ส่งสารต้องการ บอกอะไร โดยแก่นเรื่องแบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้ ความรัก (love theme) ศีลธรรมจรรยา (morality theme) แนวคิด (idealism theme) อำนาจ (power theme) การทำงาน (career theme) และ เหนือจริง (outcast theme)

2.3 ความขัดแย้ง (conflict) ความขัดแย้งสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้ ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน, ความขัดแย้งภายในจิตใจ และ ความขัดแย้งกับภายนอก เช่น ความขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมหรือภัยธรรมชาติ

2.4 ตัวละคร (character) คือ ผู้กระทำและผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำ ตัวละครที่ดีจะต้องมีพัฒนาการ คือมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิด อุปนิสัย ตลอดจนถึงทัศนคติและการกระทำ โดย ที่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้จะต้องไม่ขัดกับหลักเหตุผลและความเป็นจริง ตัวละครแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ ตัวละครลักษณะเดียวหรือตัวละครแบบแบน (flat character) และ ตัวละครหลายลักษณะหรือตัวละครแบบกลม (round character)

2.5 ฉาก (setting) ฉากเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอยู่ในเรื่องเล่าแทบจะทุกประเภท เนื่องจากฉากเป็น สถานที่ที่ดำเนินเหตุการณ์ต่างๆ ภายในเรื่องซึ่งสามารถบอกความหมายบางอย่างในเรื่องและมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของตัวละคร ฉากในการเล่าเรื่องแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ช่วงเวลา (time) คือ ช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องเล่าขึ้น และ สถานที่ (location) คือ สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นเป็นตัวกำหนดต่อจากช่วงเวลา

2.6 บทสนทนา (dialogue) บทสนทนาเป็นส่วนที่ช่วยให้เหตุการณ์ในเรื่องดำเนินไปตามที่ต้องการ นอกจากนั้นบท สนทนายังเป็นส่วนที่สะท้อนถึงความคิด อารมณ์ ความรู้ สึก ลักษณะนิสัย และบุคลิกของตัวละคร ด้วย การเขียนบทสนทนาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับความเหมาะสมของตัวละครด้วย

2.7 มุมมอง (point of view) มุมมอง เป็นกลวิธีที่ผู้แต่งใช้ในการเล่าเรื่อง โดยกำหนดว่าจะเล่าเรื่องผ่านมุมมองของ ใครหรือตัวละครตัวไหน กลวิธีในการเล่าเรื่องจึงอาจแบ่งได้หลายวิธีดังนี้ บุรุษที่หนึ่งที่เป็นตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่า, บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครรองในเรื่องเป็นผู้เล่า, ผู้ประพันธ์ในฐานะเป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างเป็นผู้เล่า (the omniscient author), ผู้ประพันธ์ในฐานะเป็นผู้สังเกตการณ์เป็นผู้เล่า (the author as an observer) การเล่าแบบนี้จะไม่เล่าถึงความคิดของตัวละคร และเล่าเพียงลักษณะภายนอกที่เห็นและได้ยินเท่านั้น และบุรุษที่หนึ่งเป็นผู้เล่าด้วยวิธีการแสดงจิตประหวัด (stream of consciousness) คือ การให้ตัวละครสำคัญเล่าเรื่องของตนเองแต่ ไม่ใช้การเล่าตามเหตุการณ์ เป็นการที่ตัวละครเล่าผ่านความนึกคิดหรือความทรงจำ

2.8 สัญลักษณ์พิเศษ (special symbol) เป็นการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายทั้งในรูปของ คำพูดและเสียงประกอบ และภาพ

นอกจากนั้น การนำแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่องมาใช้ในการนำเสนอเรื่องเล่าผ่านสื่อแต่ละประเภทยังเป็นการสร้างสรรค์การสื่อสารที่เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่องค์ความรู้ของนิเทศศาสตร์ และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการเล่าเรื่องยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในศาสตร์อื่น ๆ ได้ด้วย ทำให้มองเห็นการต่อยอดองค์ความรู้และการผสมผสานศาสตร์ของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในอนาคตได้ และการศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ด้วยแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ทำให้ข้อค้นพบที่ได้เป็นการอธิบายองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องและเรื่องเล่าที่สามารถนำมาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อประเภทต่าง ๆ ได้

การศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ด้วยแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่อง และยังมีทฤษฎีสัญวิทยา และการวิเคราะห์ความหมายของตัวบทที่สามารถนำมาใช้เป็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อขยายผลการศึกษาการเล่าเรื่องในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ รวมถึงแนวโน้มและอนาคตการศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ยังสามารถทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อต่อยอดองค์ความรู้จากการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์และการสื่อสารได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ด้วยแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ทำให้ข้อค้นพบที่ได้เป็นการอธิบายองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องและเรื่องเล่าที่สามารถนำมาต่อยอดในการสร้างสรรค์ผลงานสื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งรูปแบบการนำเสนอและวิธีการเล่าเรื่อง เพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการสื่อสารที่มีความเหมาะสมกับสื่อแต่ละประเภทได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ด้วยแนวคิดการเล่าเรื่องและองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ยังมีแนวคิดสัญวิทยาและการวิเคราะห์ความหมายของตัวบทที่สามารถนำมาใช้เป็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อขยายผลการศึกษาการเล่าเรื่องในมิติอื่น ๆ เพิ่มเติมได้

2. แนวโน้มและอนาคตการศึกษาการเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์ยังสามารถทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนมุมมองวิชาการของการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับนิเทศศาสตร์และการสื่อสารได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรวิญญ์ ไทยฉาย และลักษณา คล้ายแก้ว. (2562) การเล่าเรื่อง ความหมาย และแก่นจินตนาการด้านเพศวิถีชายรักชาย ผ่านวรรณกรรม. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต*, 1 พฤษภาคม 2563. 891 – 904. ปทุมธานี : วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ถิรนนท์ อนุวัตรศิริวงศ์. (2543) *นิเทศศาสตร์กับการเล่าและการเล่าเรื่อง : วิเคราะห์การศึกษาจินตคติ-จินตทัศน์ในสื่อร่วมสมัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : โครงการสื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ. 134 หน้า.
- ฐัชชนม์ วรพิพัฒน์ และไพจิตร อังศิริวัฒน์. (2562) *องค์ประกอบในการเล่าเรื่องผ่านแสงและเงา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ณัฐพล หล้ามณี และลักษณา คล้ายแก้ว. (2561) *การเล่าเรื่องวิถีวัฒนธรรมญี่ปุ่นในละครซีรีส์ เรื่อง อามะจัง สาวน้อยแห่งท้องทะเล*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นลินณัฐ ดีสวัสดิ์ และสิปปนนท์ นวลละออง. (2560) *การถ่ายทอดเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์แบบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยระหว่าง เมืองเพชรบุรี และราชสำนักสยามด้วยสื่อดิจิทัล*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 135 หน้า
- พยุพพร ศรีจันทวงศ์, มิตติดา ปางชาติ, อนุวัต ศรีจันทา, อริญชัย หามณี และมนตรี ผ่านสุข. (2561) *การศึกษาเรื่องเล่าภูเขาศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่นอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลยเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 124 หน้า.
- พรนิมิตร ธีราช และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร. (2558) *การเล่าเรื่องและการสื่อความหมายของภาพยนตร์สยองขวัญนอกกระแส*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภัทรทิวา บุษชะ และกฤษดา เกิดดี. (2561) *การเล่าเรื่องในภาพยนตร์ที่กำกับโดยนพพล ชำรงรัตน์ฤทธิ์*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ภัทรี ภัทรโสภสกุล. (2561) *การเล่าเรื่องโดยใช้สื่อดิจิทัล (Digital Storytelling) ในการรายงานข่าวภัยพิบัติของสำนักข่าว CNN*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภูมิสิษฐ์ กฤตพิพัฒน์โชติ และฐิตินันท์ บุญภาพ คอมม่อน. (2558) *การศึกษาเปรียบเทียบการเล่าเรื่องและสื่อความหมายในมิวสิกวิดีโอเพลงลูกทุ่ง ยุคคลาสสิกกับยุคร่วมสมัย*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- โยธิน แสงดี. (2558). *การวิเคราะห์เนื้อหา*. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2563, จาก. <https://slideplayer.in.th/slide/2188956/>
- รัชนิกร รัชตกรตระกูล. (2560) *โครงการเรื่องเล่าจากบทพระราชนิพนธ์พระมหาชนก: พลวัตของวรรณคดีเฉลิมพระเกียรติในสื่อร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 251 หน้า.
- รัฐภูมิ มะลิซ้อน และฉลองรัฐ เณรมาลย์ชลมารค. (2562) *การวิเคราะห์การเล่าเรื่อง และการใช้ภาษาภาพยนตร์ของ พิง ลำพระเพลิง*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต: ปทุมธานี.

- สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์. (2558) *โครงสร้างการเล่าเรื่องสื่อการแสดงพื้นบ้านและการถอดรหัสของผู้รับสารในภาพยนตร์ไทย*. ชลบุรี : โครงการจัดตั้งคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 158 หน้า
- อรญา จันทร์เกตุ และไพจิตร อังศิริวัฒน์. (2562) *ทฤษฎีไม่เชิงเส้นสำหรับการสำรวจการเล่าเรื่อง*. วิทยานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์. (2558) การเล่าเรื่องทางนิเทศศาสตร์: ศึกษาจากงานวิจัย. *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*, 2(1), 31 – 57.
- Mogalakwena, M. (2006). The use of documentary research methods in social research.. *African sociological review*. 10 (1): p. 221-230.